

Partijdige experts [Ewald Engelen](#)

door [Ewald Engelen](#)

20 september 2017

De populistische revolte richt zich zowel tegen experts als tegen plucheklevende politici. En terecht. Economen beweerden voor 2008 dat er nooit meer een grote financiële crisis zou komen. Markten waren zo ver geperfectioneerd dat we niets meer te vrezen hadden van hebzucht en kortzichtigheid.

Dat hebben we geweten. Tien jaar na dato zitten we nog altijd met de naweeën van een crisis die ons honderden miljarden armer heeft gemaakt en bankiers zelf geen dubbeltje heeft gekost. En het verbijsterendste is nog wel dat journalisten nog altijd bij diezelfde experts te rade gaan om een crisis te duiden die volgens hen überhaupt niet had kunnen plaatsvinden.

Vind je het gek dat burgers zich niets aantrekken van de doemscenario's die experts voorspellen als kiezers zich niet aan het script houden. Vind je het gek dat expertise steeds vaker wordt gezien als 'ook maar een mening'. Te vaak verdoezelen die apodictische meningen leugens en gaan er belangen achter schuil die haaks staan op die van de burger. Dat heeft niets met postmodernisme of '[cultuurmarxisme](#)' te maken maar alles met de onvoorstelbare elitedebacles van mondialisering, financiële innovatie en de euro. Fijn voor de welgestelden, slecht voor ons.

De halve wereld viel over de toenmalige Britse minister van Justitie Michael Gove heen toen hij zei dat burgers genoeg hadden van experts. Ik begreep hem donders goed. Te veel economen had ik in te veel zaaltjes te vaak dingen horen zeggen die hun broodheren te goed uitkwamen. Over financiële producten, over vrijhandel, over marktwerking in de zorg.

Ik moest eraan denken toen ik vorig weekend op internet een filmpje tegenkwam dat de loftrompet stak over de Nederlandse voedselindustrie. Het was afkomstig van het World Economic Forum en stond op Twitter en op Facebook. Het schetste in zeventien slides hoe Nederland de wereld gaat redden, met statements als: *'The Netherlands has become the 2nd largest food exporter, while reducing water use by 90% and almost eradicating the use of pesticides.'* Om te concluderen: *'By 2050 there will be 10 billion people on the planet. We'll need more food in the next 40 years than all the harvests in history combined. Going Dutch could feed the world.'*

Het is om van te gaan gloeien: het World Economic Forum dat de rest van de wereld Nederland als voorbeeld voorhoudt. Veel beter wordt het niet. En tegelijkertijd is het ook zo ongelooflijk vals en eenzijdig. Wat niet vermeld wordt is dat die indrukwekkende cijfers ook de export van dode kippen, kalveren, koeien en varkens bevatten. In totaal gingen er vorig jaar 2 miljoen runderen, 1,5 miljoen kalveren, 15 miljoen varkens, een half miljoen schapen en 600 miljoen kippen door de gehaktmolen. Daarmee is Nederland een van de grootste slachthuizen van Europa. En omdat de soja waarmee de dieren worden gevoed uit Latijns-Amerika komt, onttrekt het merendeel van de rampzalige ecologische effecten ervan – watertekorten, emissies, boskap, afnemende biodiversiteit – zich aan ons zicht. Tot we er ziek van worden, er voedselschandalen zijn of we beelden zien van de afgrijselijke taferelen die zich in slachthuizen afspelen.

Nederland is een van de grootste slacht- huizen van Europa

Niets van dat al in het filmpje van het World Economic Forum. Daarin draait het om de antiseptische wereld van de kasbouw en spelen drones, kassen en hypermoderne veilingen de hoofdrol. Tomaten, courgettes en appels. Geen bloederige koteletten, biefstukken en kippenpoten.

Als het te mooi is om waar te zijn, dan is het dat meestal ook.

Het World Economic Forum is een denktank die in 1971 is opgericht door de Duitser Klaus Schwab. Het nam de fakkel over van de neoliberale Mont P lerin Society, die in 1978 Thatcher en Reagan aan de macht had gebracht.

In de 46 jaar die zijn verstreken is het Forum uitgegroeid tot een van de belangrijkste dorpspompen van de mondiale politieke, financiële en economische elite. Zonder overdrijven kun je stellen dat het de mondiale consensus belichaamt: vrijhandel is goed; meer Europese integratie moet; onderwijs is het antwoord op ongelijkheid; technologische innovatie is de oplossing voor het klimaatprobleem, en het grootbedrijf is de behartiger van het publieke belang.

Tegen die achtergrond moet dit filmpje worden gezien. Een mengsel van leugens, halve waarheden en karikaturen dat vooral dient om die consensus uit te dragen en de Nederlandse boer als redder van de mensheid te presenteren. Met een stempel van Wageningen eronder. Het is het populisme van de zelfverklaarde antipopulisten. Vind je het gek dat burgers hun buik vol hebben van experts.

Ik niet.

Ewald Engelen is hoogleraar financiële geografie aan de Universiteit van Amsterdam. [Meer](#)

-